

ПИТАННЯ

Які критерії оцінювання навчальних досягнень допустимо змінювати та яким чином це реалізується при навчанні за модифікованою програмою, якщо загальні державні критерії є обов'язковими для застосування?

При оцінюванні навчальних предметів за **модифікованою програмою** відбуваються принципові зміни, оскільки модифікація передбачає зміну самого змісту навчального предмета (спрощення, вилучення складних тем, заміну складних понять на практико-орієнтовані).

Оцінювання учнів, що потребують четвертого та п'ятого рівнів підтримки (модифікована програма) - ресурс [Otsinyuvannya.navch.dosyahn.uchniv.z.OOP-metodrekomentatsiyi-2024.pdf](https://otsinyuvannya.navch.dosyahn.uchniv.z.oop-metodrekomentatsiyi-2024.pdf):

- на основі загальних критеріїв оцінювання з урахуванням ІНП (за наявності) та можливості адаптації/модифікації умов проведення процедури оцінювання з урахуванням особливих освітніх потреб учня;
- здійснення адаптації процедури оцінювання за часом та змістом відповідно до потреб учня, що включає:
 - використання доступних форм викладу інформації (шрифтом Брайля, письмових чи усних завдань тощо);
 - використання засобів альтернативної комунікації під час формування завдань;
 - адаптація/модифікація завдань з урахуванням способу їх сприйняття учнем, збільшення часу на процедуру оцінювання тощо;
 - відповідність тестів змісту модифікованої програми навчального предмета.

Під час проведення оцінювання враховуються адаптації та /чи модифікації змісту навчального предмета (інтегрованого курсу), які зазначені в індивідуальній програмі розвитку учня.

Значними є відмінності в критеріях оцінювання учнів із порушеннями інтелектуального розвитку. Під час оцінювання потрібно враховувати можливості дітей та особливості того, як вони опановують навчальний матеріал. Об'єктом оцінювання в цьому випадку має бути динаміка розвитку дитини. Її визначають відносно попередніх індивідуальних досягнень учня. Відповідно до визначених цілей в ІПР оцінюються як просування учнів в опануванні предмета, так і сформованість життєвої компетентності (до прикладу, уміння себе обслуговувати).

Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів початкових класів з порушеннями інтелектуального розвитку / навч.-метод. посіб. / авт.: Чеботарьова О. В., Трикоз С. В., Блеч Г. О., Гладченко І. В., Бобренко І. В., Королько Н. І., Дмитрієва І. В., Остапенко Л. І., Тарновська Л. І., Гломозда І. В., Чухліб О. А., Стрілець Л. В.К., ІСПП імені Миколи Ярмаченка НАПН України, 2020. 90 с. <https://lib.iitta.gov.ua/721883>

Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів 5-10 з порушеннями інтелектуального розвитку /навчально-методичний посібник/ авт.: О.В. Чеботарьова, Г.О. Блеч, І.В. Гладченко, С.В. Трикоз, І.В. Бобренко, Н.А. Ярмола та ін. — К., ІСПП імені Миколи Ярмаченка НАПН України, 2019. — 120 с. https://rada.info/upload/users_files/42430768/ffe62ece576cda82b77086cebab08dc4.pdf

Які критерії та елементи оцінювання змінюються і як?

Хоча самі рівні оцінювання (Початковий, Середній, Достатній, Високий / 1–12 балів) або форми оцінювання є офіційно визначеними, їх **наповнення та вимоги до кожного балу зміщуються під індивідуальні можливості дитини:**

Елемент оцінювання	Що саме змінюється	Як саме це реалізується на практиці
Зміст вимог	Вимоги державного стандарту класу → Очікувані результати з ІПР (Додаток 4)	Оцінюється засвоєння тільки того матеріалу, який вказаний у модифікованій програмі. Завдання, вилучені з програми, у підсумкові та поточні роботи не включаються і за них оцінка не знижується.
Шкала та критерії рівнів (1–12 балів)	Переорієнтація критеріїв балів під спрощений зміст	«Високий рівень» (10–12 балів) учень отримує за повне засвоєння <i>модифікованого</i> матеріалу, а не за виконання програми звичайного класу.
Порівняльна база	Порівняння з іншими учнями → Індивідуальна	Оцінюється особистий поступ дитини порівняно з її власними

	динаміка (критерій власного прогресу)	попередніми результатами («вчора не вмів — сьогодні навчився»).
Обсяг та складність робіт	Повний обсяг контрольної роботи → Дозовані / спрощені завдання	Скорочується кількість завдань (наприклад, 2 завдання замість 5) або зменшується рівень їх складності (наприклад, обчислення в межах 10 замість 100).
Форма складання робіт	Письмові роботи / тексти → Адаптовані альтернативні форми	Письмові контрольні замінюються на тестування з вибором з 2–3 варіантів, усне опитування, картки із зображеннями, практичні дії з матеріалом.

Як саме адаптувати 12-бальну систему (якщо система є обов'язковою)?

Якщо заклад освіти використовує бальне оцінювання, критерії для рівнів переформатовуються відповідно до завдань, визначених в ІПР. Наприклад:

- **Початковий рівень (1–3 бали):** Учень здійснює спроби виконання індивідуальних завдань за допомогою педагога/асистента, але потребує постійної підтримки або виконує лише незначну частину модифікованих завдань.
- **Середній рівень (4–6 балів):** Учень частково засвоїв модифікований матеріал, виконує завдання за алгоритмом або підказками, припускається помилок, які може виправити з допомогою вчителя.
- **Достатній рівень (7–9 балів):** Учень самостійно або з незначною підказкою виконує більшість завдань з модифікованої програми, відтворює засвоєні знання та вміння у знайомих ситуаціях.
- **Високий рівень (10–12 балів):** Учень повністю та самостійно засвоїв зміст модифікованої програми за відповідний період, вільно застосовує набуті навички в практичних ситуаціях відповідно до цілей ІПР.

Алгоритм дій вчителя для зміни критеріїв оцінювання

1. **Відкрити Додаток 4 до ІПР:** Подивіться на графу *«Очікувані результати навчання з урахуванням модифікації змісту навчального предмета»*.
2. **Скласти індивідуальні критерії:** Розробіть критерії до контрольної чи діагностичної роботи на основі **тільки цих результатів**.
3. **Зафіксувати особливості оцінювання в ІПР:** У графі *«Особливості проведення оцінювання»* Додатка 4 вкажіть інструменти та умови (наприклад: *«Заміна письмових робіт на графічні тестові завдання з вибором відповіді; оцінювання за рівнем виконання індивідуальних завдань ІПР; надання додаткового часу»*).
4. **Погодження з командою супроводу:** Обов'язково затвердьте модифіковану програму та критерії оцінювання на засіданні Команди психолого-педагогічного супроводу дитини та погодьте з батьками.

Важливі юридичні та методичні акценти

- **Оцінка в свідоцтві досягнень / таблиці:** Виставляється за загальною шкалою (чи за рівнями/балами), але в графі приміток або у супровідних документах/ІПР зазначається, що оцінювання здійснювалося за **модифікованою програмою**.
- **Чи можна ставити двійки/трійки?** Мета модифікації — створити ситуацію успіху для дитини з ООП відповідно до її потенціалу. Якщо дитина не досягає цілей, коригується сама програма та цілі в ІПР (спрощуються ще більше), а не виставляються незадовільні оцінки.